

מצאתי בעדר התחנה גם פרות דמשקאיות אחדות ונמסר לי שמתכוונים לערוך בהן ניסויים מיוחדים, אך תגובותיהן דלות בדרך כלל (תגובות השיא היומיות נעות בין 9 ל-13 ק"ג) וטרם נקבעו תכניות הניסויים בהן בעתיד.

מהפירסומים של המחלקה ידוע לי עוד על עבודות שונות בשטח איקלום הבקר, השפעת החום על כושר ההפראה ועוד, אולם לא נודמן לי בביקורי זה לשוחח בשאלות אלה עם העוסקים בבעיות אלה.

בשיחתי המסכמת הבעתי את המשאלה שה- מחלקה הזו, תוך שיתוף עם המחלקה לגידולי שדה, תערוך ניסוי יסודי ומקיף בשאלת התאמת האספקה כולה מיחידת שטח מסויימת לאיחידת עדר מסויימת כדי שאפשר יהיה להדגים שיטות חסכוניות ביותר של הספקת המספוא מיחידת שטח מצומצמת ככל האפשר; והתשובה הברורה והקצרה שניתנה לי היתה: „התקציב לפעולה מעין זו מניין יבוא?”

ויצאתי מהורהר: מתרכז והולך חבר עובדים מדעיים שבכוחו לטפל גם בשאלות יסוד של הענף; ההוצאות למשכורות, למעבדות וכד' ודאי שמצטרפות לסכומים ניכרים, האמנם לא ימצאו האמצעים גם לפעולות מקיפות יותר ובעלות חשיבות כלכלית, וכן לשם ניצול מלא ומקיף יותר של צוות עובדי המדע שרוכז? מן הראוי היה שהאחראים לתקציבים ירהרו גם הם בדבר. י. עצמון

טעם ורית, חמיצות, על חיידקים פסיכרופיליים (אוהבי-קור) ועוד. מטרת המחקר, שיימשך שנה שלמה לעונותיה השונות, היא — לקבוע תקנים (סטאנדארטים) שיתאימו לתנאי הארץ לכל עונות השנה. עומדת לבירור גם שאלת קירור החלב המפוסטר בשעת ההובלה בעונת החורף. במחלקה זו עוסקים עוד בבדיקות השינויים החלים בהבשלת גבינת קאצ'קבאל.

עובדי מחלקת החלב קשורים גם ל„מרכז האמון במקצוע החלב” ועורכים קורסים לרפר- תנים ולאנשי מחלבות כדי לקדם את הייצור של חלב היגיני.

הגב' ניצן עורכת גם מחקר מיוחד בחלב צאן; היא מבררת קודם כל את המהלך העונתי של הרכב החלב, הבדלים בין חלב בוקר לחלב ערב, וכן מתחילה בניסוי הזנה של כבשות חולבות בכמויות חלבון שונות במנת המזון שלהן כדי לקבוע את השפעת המזון על כמות החלבון בחלב. לפי הגישושים הראשונים מתקבל הרושם שמתכונת החלבון בחלב הצאן יציבה יותר מאשר מתכונת השומן בחלב זה.

עם סיום הביקור במעבדות יצאתי לסייר גם במשק הבקר של התחנה. המבנים בכללותם הם מהמקובלים במשקים הקיבוציים, אולם נתרשמתי באופן מיוחד מרפת ההמלטה שתכניתה נראתה תכליתית ונוחה. נודמן לי לראות גם אילו פרות אחר ההמלטה שבתאיהן נחו גם וולדותיהן. נאמר לי שנוהג זה — השארת הוולד עם האם בימים הראשונים — הצדיק את עצמו מכל הבחינות.

פיקוח על מין הוולדות עשוי להצליח

ד"ר מנואל גורדון השיג כמעט 70% הצלחה בפיקוח על מין הוולדות בארנבות ועתה עורך הוא ניסויים דומים בבקר.

ד"ר גורדון מבצע את הדבר באמצעות האלקטרופורסיס. המדובר הוא בתהליך הפרדה של חלקיקים קולואידיים על ידי שמעבירים זרם חשמלי דרך תמיסת מלח מסוימת המכילה תאי זרע של ארנב. חלק מתאי הזרע נודדים אל קוטב החשמל החיובי וחלקם — אל הקוטב השלילי. על ידי הפרדה כזו הצליח לקבל את מין הוולדות הרצוי ב-68 אחוז מתוך כלל 167 הניסויים. שבע מתוך 31 ההמלטות שנתקבלו בניסוי זה היו חד-מיניות (כלומר, וולדות בעלי אותו המין שרצה בו).

פיקוח על מין הוולדות בבקר שימש נושא למחקרים וניסויים מרובים מזה זמן רב, אולם ללא כל הצלחה. בוקרי החלב מעוניינים במספר רב יותר של עגלות למטרות ייצור חלב בעוד שבוקרי הבשר מעוניינים במספר גדול יותר של זכרים לשם גידול שוורי מרבק.